

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

UYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt' roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ' a vydavateľ':
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľ'stvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 Nem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasu a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Sláva Bohu na vysosti!

Štyristo millionov katolíkov a celý kresťanský svet s nábožným srdcom padá na kolena pred betlehenskými jasličkami Vykupiteľa sveta, odkiaľ svetlo pravej viery, city najčistejších ušľachťujúcich mravov rozšírily sa po celom okršľiku zemskom.

Dvetisícročný dejepis národov nepodvratné svedectvo vydáva o tejto svetovej udalosti. A kresťanský svet z roka na rok korí sa pred svetlom nebeským, ktoré nekdy ožiarilo chatrnú maštalku betlehenskú. Vznesené city naplňujú dušu v dňoch týchto sviatočných.

Sviatok narodenia Syna Božieho je sviatkom lásky. Suchoparná duša, z ktorej osud života vypúdil všetku vrelosť, otvorí sa pred paprškami lásky Božej, rodičovský dom oživa, vrele city radosti ukolišujú nás do toho čarovného sveta, v ktorom ešte neznámym nám bolo bremeno žitia. Zlaté sny otočia lahostajné srdce a pyšný muž, z jehož očí nemôže slzu vylúčiť bolesť, v plači pustí sa na kolena pred čarovným svetlom lásky.

Sviatky vianočné sú sviatkami lásky. Otcovskú lásku preukázal nám Otec Nebeský, keď pokoleniu ľudskému jednorodného Syna svojho poslal, aby hriechne človečenstvo vykúpil. Bratskú lásku hlásal náš Spasiteľ. Hlavnou zásadou, základným kameňom svätého učenia jeho bola láska k bližnému.

Vznesená bola úloha a vysoká dôstojnosť Vykupiteľa sveta a predsa narodil sa v najväčšej chudobe, v nevýslovnom nedostatku a v najsvätejšom živote svojom zakúsil musel mnohé

trápenia, konečne prehorkú smrť podstúpil na dreve kríža. Drabí bratia a sestry! Nikdy nepovrhujte ani najbiednejším žobrákom. Že je chudobný, to je dopustenie Božie! I najchudobnejší môže byť statočný, dobrý a Bohu milý. A jesli ste i vy sami tiež chudobní, nebuďte preto nespokojní so stavom svojim, myslite na to, že Spasiteľ sveta bol ešte chudobnejší ako ste vy, hľadte sdokonaľovať sa v čnosťach, na tieto bohatšími byť a vtedy zalúbite sa Bohu a lásku i vážnosť vyzískate si u všetkých dobrých ľudí.

Nebeski duchovia chudobným pastierom najsamprv oznámili narodenie Vykupiteľa. Boh totiž nehľadá na stav a hodnosť, lež na čisté srdce, pobožné myšlienky a na čnosťlivý život. Nanajvyš svätý Boh zalúbenie má jedine v dobrých ľuďoch, zlých ľudí ale vždy nenávidí. Preto aj usilujme sa byť vždy lepšími a pobožnými v živote našom. Stále a zmužile vyznávajme našu svätú vieru. Nielen slovami, lež aj skutkami dôkazujme, že sme hrdliví kresťania a katolíci. Sväté učenie Spasiteľa svedomite nasledujme v kruhu rodinnom, v obore nášho zamestnania a v celom živote verejnom. Pamätajme často na to nekonečné dobrodenie, na Vtelenie Syna Božieho a na jeho dielo vykúpenia. Dnes vo veľké sviatky vianočné postavme sa v duchu pred jasličky betlehenské, vyslovme mu za to najúprimnejšie vďaky a prisným, svedomitým zachovávaním jeho svätého učenia usilujme sa stať sa hodnými tejto nekonečnej milosti Božej.

Ježiš, jednorodný Syn Boží prijal na seba podobu ľudskú a tým samým ju zvlášte povýšil.

My z tej príčiny máme si v sebe a vo všetkých bližných našich ctíť a vysoko vážiť prirodenosť a hodnosť ľudskú a nikdy nemáme dačo takého sa dopustiť, čo by túto hodnosť v nás a v iných ľuďoch zlahčilo a potupilo mohlo.

Pri všetkých nehodách a protivenstvách nášeho života máme sa pokojne odovzdať do vôle Božej, bo vševedúci a najmúdrejší Boh najvyššou mocou a dobrotou svojou riadi a spravuje všetko k večnému spaseniu. Náhodou sa nič nestáva na tomto svete.

Nebeskí duchovia chvália a zvelebujú Boha, tešia sa nad šťastím a blahoslaveosťvom ľudí a povzbudzujú nás ku poklone a chvále Božej.

Vtelenie Syna Božieho nech srdcia naše rozo- hreje plameňom pevnej viery v trojjediného Boha a nezkalnej lásky k bližnému. Ako praví katolíci chceme žiť a mŕieť! A nech onemie každý spor, nech zanikne nepriateľstvo v dňoch týchto sviatočných, keď slávime pamiatku nekonečnej lásky Božskej ku človečenstvu, aby spolu s anjeli mohli sme spievať: «Sláva Bohu na vysosti a pokoj ľuďom dobrej vôle na zemi!»

Katolícka Ľudová Jednota v Prešove.

Veľké slovenské shromaždenie.

(Dokončenie.)

Po utíšení hlučných ovácií, ktorými oduševnené slovenské obecnstvo oslavovalo predsedu kresť. ľud. strany grófa Aladára Zichyho, ako nasledujúci rečník vystúpil dekanfarár zo Zborova

Jozef Vasskó.

Sloboda je elementom života — začal svoju reč — bez slobody nemôže jestvovať človek, ani ľudská spoločnosť. Za slobodu neustále bojuje ľud a každý národ. Tisícročná minulosť našej vlasti pozostáva z nepretrzených bojov za slobodu. Naša duševná vlasť, cirkev totiž, tiež nemôže byť bez slobody. Blízo dvetisíc rokov jestvuje naša cirkev a dľa slov Krista Pána jestvovať bude až do konca sveta. Ako by teda cez tak dlhý čas bez slobody jestvovať mohla? Sám Spasiteľ chcel, aby bola slobodná a pevná.

Cez 300 rokov hrozné prenasledovania trpela cirkev a pozbavená bola každej slobody. Vycedená krv millionov mučedelníkov ovlažila zem a cirkev zvíťazila. Nie mečom a zbraňou bojovali prví kresťania, lež náboženským presvedčením a pevnou vierou v Krista Pána. Kristus zvíťazil a žije! Dnes slávime 1600-ročnú pamiatku vyhlásenia slobody kresťanstva. Slobodu máme, nechýbajú ale prenasledovania. Proti týmto prenasledovaniám jedným srdcom a pevným náboženským presvedčením, za slobodu cirkvi a za naše práva bojujú a zvíťazia státisíce Katolíckej Ľudovej Jednoty.

Tisíce šarišského národa hlbokou pozornosťou slyšali rečníka a oslavovali ho hlučnými éljen, po čom ujal sa slova krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany

Georg Szmrecsányi.

Veľavýznamnú reč svoju začal slovami: Keď pred niekoľko rokmi chodili sme po dedinách šarišskej stolice, aby sme zorganizovali Katolícku Ľudovú Jednotu, i od takých, čo ináč odusevnene podporovali naše snáhy, slyšali sme tú namietku, že šarišský ľud ešte neni dost zralý, aby podporoval takú ustanovizňu, ktorá spojená je s obetami. Zo stránky tých ale, ktorí zhrozujú sa pred každého druhu vyučovaním ľudu, bo to chcujú, aby ľud ostal v pôvodnej jeho hlúposti, zo stránky takrečených pánov stretali sme sa nielen s nedôverou, lež doprosta s osvedčeným nepriateľstvom.

Našiel sa tiež aj vznešeného smýšľania a šlachetných citov muž, ktorý v celom jeho účinkovaní pečlivo slaral sa o biedy a neresti ľudu a zo stránky tých istých pánov zkusil musel podobnú nedôveru ako aj my. On sa ich však nezlakol, bo chcel, aby tento viere svojej nezkatne oddaný ľud, účastným stal sa všetkých výhod, aké taká ustanovizeň, ako je Katolícka Ľudová Jednota, po celej krajine poskytuje utlačenému a na seba zanechanému ľudu. Tento muž ale je osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie.

Otcovské slovo tohoto muža nasledovali povolani vodcovia ľudu a porozumeli mu všetci čo bezzistne starajú sa o obiednený ľud a nehľadia na to, či sa to vláde ľubi, lež rozhodne dali sa do roboty, čoho výsledkom je, že na

územi šárišskej stolice vo všetkých farách, dve vynímajúc, sriadená je už Katolícka Ludová Jednota a spočíta 6000 členov.

Katolícka Ludová Jednota sdrúzuje ľud v neodolateľný tábor; Katolícka Ludová Jednota bráni najsvätejší poklad, náboženstvo ľudu; Katolícka Ludová Jednota zastáva a podporuje záujmy ľudu v celom obore sociálno-spoločenskom a hospodárskom. Katolícka Ludová Jednota konečne poučuje ľud o tom, kto mu je priateľom a nepriateľom. Preto aj každý seba povedomý, samostatný občan a verný katolík bezodkladne vstúpiť má do Katolíckej Ludovej Jednoty.

Tisíce oduševneného šárišského ľudu súhlasu svojmu dali výrazu hrmavým éljen. Za tým hujal sa slova farár

Michal Palyó.

Len malá čiastka ľudí — povedal — svelebuje Krista Pána. Ježiš Kristus ale mnoho očakával od tohoto sveta, ktorému neunávene a hojne udeľoval sviatosti a milosti a za ktorý najsvätejšiu krv svoju vycedil do poslednej kvapky. Jeho svelebovanie ale zo stránky sveta veľmi podobá sa hosnám kvetnej nedele, po nýchž len skoro nasledovali divé výkriky: Ukrižuj ho!

Katolíci! Prebúdzajte sa, otvárajte oči a nezapchávajte si uši, aby ste videli a slyšali, ako bezbožný svet do hrozného bahna rád by uvalil Krista Pána s jeho cirkvou, s jeho svätým učením, s jeho biskupmi, kňazmi, modlitbami, kostolmi, sviaťosťami a so všetkými ustanovizňami. Bezbožníci aj tisíce prostriedkov majú k tomu, aby všetko tupili, hanili a ubrýzgali čo je ľudu najsvätejšieho. Medzi týmito prosiriedkami najnebezpečnejší je: bezbožná tlač. To ale je najsmutnejšie, že táto tlač stala sa mohútnou z peňazí katolíkov. Viere svojej

oddaný katolík nesmie podporovať bezbožnú tlač, ktorá jednotajne križuje Krista Pána. Cirkvev Krista Pána, našu svätú vieru, najsvätejšie práva a záujmy katolíckeho ľudu proti bezbožnej tlači neohrožene zastáva Katolícka Ludová Jednota. Na jej zástave skveje sa znamenie svätého krtža! Pod túto zástavu postavte sa šárišskí katolíci! — Po odznení hlučných

Vianočný sen dieťaťa.

ovácií konečne rečnil krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany

Ján Bartos.

V oduševnenej reči za všestrannej pozornosti vysvetlil Katolíckej Ludovej Jednoty účinkovanie, aké vyvinula behom roku 1913. Pozornosť prítomných tisícov obrátil na veľkú vý-

Prvé vianoce.

ziamnosť Katolíckej Ludovej Jednoty, akú ona má zvlášte pre katolíkov šárišskej stolice a zapalistými slovami vyzval ich ku hromadnému postaveniu sa pod jej zástavu. Ak veľmi potrebná je Katolícka Ludová Jednota, toho zrejším dôkazom je toto shromáždenie šárišských katolíckych Slovákov, ktorých toľké tisíce prišli sem, aby vydali svedectvo o svojej viere, o s ojom náboženskom presvedčení a o nepodvratnej potrebnosti Katolíckej Ludovej Jednoty! Ohnivá slová rečníka hlučným súhlasom potvrdili tisíce šárišských katolíkov.

Slovenské valné shromáždenie zapalistou rečou zakľúčil grécko-katolícky dekan-farár Ale-

xander Gerbery, po čom osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie o 5. hodine odboval slávnostné Te Deum, z ktorej príležitosti nábožný národ šárišský do posledného miesta zaplnil chrám Boží a za tým rozišiel sa v príkladnom poriadku.

Uvaha k všestrannému povšimnutiu.

Prišiel ten čas, v ktorom sami si dáme tú otázku, či máme aj na ďalej ostať v Jednote, či máme z nej vystúpiť a len z ďaleka sa dívať, ako účinkuje, ako sa usiluje, namáha tá Katolícka Ludová Jednota v záujme katolíckych vecí. Čo si len na tú otázku povieme? Snáď že je nám dosť v kostole počúvať slovo Božie!? Že je dosť, keď sa v kostole shromáždime? Nuž len sedme v kostole, ale zkusíme, že prídu časy, že nám aj tie kostoly odoberú, keď sa mimo kostola nikde neshromáždujeme, nesorganizujeme a nesjednotíme. My katolíci musíme všade spoludržať, keď chceme, aby zvíťazil náš katolícko-kresfanský svetový názor. Čo je nám z toho katolíka, ktorý sa síce modlí v kostole, na mestskom dome ale, vo výborových zasadnutiach, v rozličných voľbách, všelijakých záležitostiach nepodporuje katolícke veci, ba — čo je ešte horšie — keď proti katolíckym zásadám hlasuje!?

Na príklad mesto Ružomberok je patronom tamojšej katolíckej obce. Jako patrón má povinnosti: kostol, školu, faru v dobrom stave udržať, dľa potreby vyvinovať a katolícke práva zastávať. A pozrime len, jak ďaleko sme prišli! Proti našim právam, proti povinnostiam patronátu hlasuje magistrát, hlasujú nielen inoverci, lež aj katolíci. A takýmto spôsobom sa možno stane, že nám katolícke školy, vzdor našim právam odoberú, že vyhodia odtiaľ kríž svätý, že naše deti nepočujú viac od nášho učiteľa spomínať Pána Boha, Pannu Mariu. Môže sa stať, že velebné mníšky, ktoré poslal tak krásne účinkovali vo vychovávaní a vzdelávaní našich detí, budú nútené, aby z katolíckeho Ružomberka preč odišli. Pre takých katolíkov stane sa to, ba sa už aj stalo, že nám robia znovu krivdu tým nariadením, aby sa katolíci s luteránmi, s nevercami, so židmi a samovrahmi

spolu pochovávali. Dva hlasy boli potrebné k tomu nariadeniu a uasli ich nepriatelia v dvoch katolíkoch! Proti tomu vzbúri sa naše presvedčenie a je to doprosta proti zákonom cirkevným. My sme nežiadali, aby luteránov a židov do Váhu hodili alebo spálili, len to, aby nás nepochovávali spolu s tými, ktorí sa ináč modlievati, ktorí mali inšie služby Božie, ktorí sa snáď Bohu rúhali, ktorí sa nám, našim sviatosťam vysmievali a s nami nedržali. A predsa nevyhoveli našej žiadosti! A to v katolíckom Ružomberku! Stalo sa to preto, že nemame vo výbore dosť presvedčených, opravdivých, smelých katolíkov, ktorí by boli sjednotení, ktorí by za práva katolíckej boli sdvihli svoje slovo a za ne neohrozene bojovali.

Takýmto spôsobom odoberú nám všetko. Štát už nenie katolícky, úrady už neni sú naše, akadémie, vyššie školy už nenachodia sa viac v našich rukách, mnoho elementárnych katolíckych škôl nám už odobrali, z ostatných nás vytískajú, už iba tie kostoly sú naše a len sám Pán Boh vie, jak dlho budú naše. Aby sme mali slovo, aby naše slovo čím ďalej počuli, aby sme našou silou čím viac ľudí do pohybu priviedli, preto sme vstúpili do Katolíckej Ludovej Jednoty. A preto nesmieme z nej vystúpiť. Vstúpili sme do organizácie katolíckej, ktorá zastupuje záujmy všetkých obyvateľov krajiny a má už 300.000 údov. Keď máme cit pre katolíckej veci, keď milujeme svoju cirkev, tak nesmieme tú organizáciu zanechať, ktorá za Boha a vieru, za spravodlivosť bojuje.

Je sice pravda, že musíme platiť jednu korunu každý rok, ale aj to vieme, že bez podpory neobstojí žiadna spoločnosť. Z ničoho nič. A dobre vieme, že sošity a kalendár, čo dostávame, viac stoja. Len nepozerať tak bojzlive na tie koruny! Keby sme aj nič nedostali za ne, mali by sme to predsa s radosťou obetovať tej organizácii, ktorá bojuje na vzdelávaní náboženskomravného, spoločenského a hospodárskeho vývinu ľudu. Nerozmýšľajte tak materiálne. My nežiadame natoľko tie koruny, jako údov, oduševnených, pracovitých katolíkov, ktorí v každom účinkovaní svojom vieru katolícko-kresťanskú pred očami držia. Mimo viery môžu mať údovia v politike, v kultúre, v sociálnom, spoločenskom živote — dľa knieža-primasa —

slobodnú mienku, lenže tá nesmie sa protivíť Cirkve a nesmieme sa spojív s tými, ktorí našu vieru napádajú. Vieru a mravouku katolícku len napred, vieru všade zaviesť, so sebou nosív a tak istotne budeme dobrí vlastenci, bo viera katolícka je najbezpečnejší záktad poriadku v štátu, lásky ku vlasti, kultúry, vzdelanosti a blahobytu. To je cieľ Katolíckej Ludovej Jednoty. Ona nechce nás roztrhnúť, lež v úprimnej láske spojív. Preto tešíme sa, že máme taký krásny zástup za sebou pod zástavou Kristovou a Panny Marie, ale starostlivo hladáme tých,

Narodenie Ježiška.

ktorí nie sú v Jednote. Bárš by sme vsetci poslúchli našeho ostrihonského knieža primasa dr. Jána Csernocha, ktorý v úvodniku kalendára Jednoty na rok 1914. píše: «**Sotcovským srdcom a láskou prosím tie státisíce, ktoré ešte nie sú v Jednote, aby sa čím oduševnenejšie pripojili ku Jednote, ktorá je cvičebnou školou všetkých našich pohybov. Nech tieto státisíce umožnia, aby Katolícka Ludová Jednota ešte lepšej rozšírila svoje účinkovanie, aby okrem práce vynaučovania, organizovania, bránenia práva a gazdovského vedenia, aj s robotníctvom sa mohla čím lepšie zaoberať a tisíce našich bratov s riadnym založením a s odborným upevnením kresťansko-sociálneho pohybu vymánila z moci nepriateľa.**

Jestli Katolícka Ludová Jednota v doterajších rozmeroch sa bude šíriť a rozvíjať, bude ona ohromná a požehnaná moc. Ohromná bude voči nepriateľovi, jestli opováži sa cirkev napádať, požehnaná pre ľudí dobrej vôle, ktorí tu na zemi hľadajú pokoj Krista.»

Nepriatelia Katolíckej Ludovej Jednoty.

My verní členovia katolíckej Ludovej Jednoty, žive sa pamätáme na tých — luteránčinou a červeným socializmom — nakazených národnárov, ktorí najväčšou vzteklosťou hľadeli na utvorenie Kat. Lud. Jednoty. Posmech robili z nej. Namlúvali katolíckych Slovákov, aby nevstúpili do Jednoty, bo vraj tam ich pomaďarčia. Jedon z tých massarikových bláznov Jednotu nazval «nipevečíkom» a pod kliatbou nakladal Slovákom, aby Jednote nedávali korunky, bo že vraj ich čvachovia a maďaróni prelumpujú.

Nuž ale kto by stačil citovať všetky tie hany, ktoré tí pokrokárski národnári kydali na Jednotu. Nazdávali sa tí chýrni vífúzi, že ich posluchnu slovenskí katolíci a nevstúpia do Jednoty. Lenže zklamali sa tí páni vo svojom predpokladaní. Oni jazýky vyplazovali na Jednotu. Hádzali na ňu špinu a slovenskí katolíci hufne hrnuli sa do Jednoty. Chvála Bohu posiaľ je ich v nej šesťdesiat tisíc a veríme, že ich aj viac bude. A tak tí napajedení a zluteránčení pánkovia ani len jedného slovenského

katolíka neodplašili od Katolíckej Ludovej Jednoty. A práve to ich hnevá. Radi by rozbit ten sväz, ktorý imponuje židom, protestantom, freimaurerom, len im nie. Oni Jednotu nenávidia. Dokázali to aj po prešovskom shromaždení Katolíckej Ludovej Jednoty.

Ako je známe ct. čitateľom, na prešovskom valnom shromaždení súčasnilo sa asi 15 tisíc katolíkov. Tam bol aj košický pán biskup a viac poprednejších mužov od Jednoty. Prešovské shromaždenie tak účinkovalo na národnárskych nepriateľov Jednoty, ako čo by ich bol ladovou vodou obliat. Oni na to rákali, že sa to shromaždenie s nvzdarom skončí, bo veď národnári už aj okolo Prešova buntošia a rozsievajú nenávisť. Zklamali sa. I hneď vyliali svoju žľ v novinách, o ktorých kňaz Martin Kollár to písal, že sú katolíctvu škodné a že kto ich číta, fažko zhreší. Napísali článok, v ktorom lžú, že katolícka Jednota je vlastne maďarské družstvo, že tá vraj nerobí nič za národnú politiku; že oni utvoria v nej opozíciu, ktorá potom z Jednoty vytisne «maďarónov», počom oni — predošli tupitelia Jednoty — budú ju spravovať. Napokon žiadajú tí massaristi, aby členovia Jednoty nečítali «Kreslana», lež ich noviny — ktoré ako známe, biskupský sbor čítať zakázal.

Tieto ciele majú istí národnári s Katolíckou Ludovou Jednotou.

Čo sa im nepáči?

To, že Jednota nepolitizuje, že nežene vodu na socialdemokratické a mladoluteránske mlyny, ako to tí pánovia robia.

Nuž ale Jednota nenie politická stránka. Sú v nej rôzneho politického presvedčenia členovia a tí nekritizujú správu Jednoty a nedriapu sa za úradmi.

Národnári to žiadajú od Jednoty, aby tak politizovala ako oni politizujú. Lenže pepočetnýkrát dokázali tí pánovia, že ich politizovanie škodí katolíctvu a škodí Slovákom. Nech Jednota politizuje, rozpadne sa. Tí páni možná to chcú. Je to dosť špatne od nich.

Oni by radi opozíciu utvorili v Jednote. Nuž ale kto sú «oni». Kolko údov získali Jednote? Čo pracovali v záujme Jednoty?

Zhola nič! S kým chcú teda utvoriť opozíciu, keď sa nám ešte ani na oči neukázali,

lež ako krtice v tme podryvajú pôdu Jednoty, kde by našli dákeho červika. Takí ľudia ale, ktorí Jednotu rozbiť chcú, nech sa nevydávajú za katolíkov. Tí nemajú miesta v Jednote. A že vraj utvoria opozíciu proti včulajšej správe Jednoty. A kto že spravuje Jednotu? Knieža primas Ján Csernoch arcibiskup ostrihomský so všetkými biskupmi a kňazmi. Mimo týchto veľa svetských katolíkov. Týchto všetkých chcú národnáriksi massaristi von vyhodíť, aby si na ich miesta oni zasadli. To by už bola potom ozajsná katolícka Jednota, bez biskupov, bez kňazov a bez obetavých svetských. No a kto takúto Jednotu utvára a zakladá, ten nech neráta na slovenských katolíkov. Či nenie tak, ctení bratia katolíci? Vstúpte vy do takej Jednoty, ktorú riadia a spravujú čertovým chvostom po líci švacnutí pokrokári? Pravda nie. Preto vás napomínam a prosím, jestli sa stretnete v živote s takým odroňom, ktorý vám o inej katolíckej jednote bude rozprávať, ako je naša jeniňá pod vedením biskupského sboru, vyplatte ho poriadne, bo to je rozkolník.

Ešte jednu poznámku mám na článok národnáriškeho odroňa, ktorý striela na našu Katolícku Jednotu, totižto on to žiada od tých katolíckych Slovákov, aby nečítali a nepredplácali «Krešťana», lež jeho plané a nekatolíckym duchom nasiaknuté noviny. O Krešťanovi každý slovenský katolík vie, že je organom krešťanskej Ludovej strany a že je hájiteľom katolictva. Krešťan verne slúži obom týmto faktorom. Ani Jednému, ani druhému nebol a nebude neverným. S jeho smelým tónom veľkú službu preukázal katolíckemu ľudu slovenskému. Zmužile a neohrozene bránil ho proti nepriateľom, s čím si získal lásku a priazeň katolíckych Slovákov. A hľa, národnáriksi odroni tohoto smelého bojovníka chceli by vyhnať z katolíckych domov a svoje zluteránčené noviny vtisnúť do nich. Dovolíte to katolíci? Zaprete vášho Krešťana? Pravda nie! Nuž teda: čo sa natiskajú pokrokárski odroni s ich otravou? Veď ich noviny sú pod kliatbou biskupského sboru. Čo sa neschovajú do tmavých dier...

Slovenskí katolíci! Tu sme vám predstavili nepriateľov Jednoty, Krešťana a krešťanskej Ludovej strany. Varujte sa ich. To neni pravda, že oni za slovenčinu pracujú. Slovenčine a ka-

tolictvu nikto neškodil tolko, ako ti odroni. V lete chceli rozbiť spolok svätovojtešský, včul pukajú na Jednotu.

Nedáme sa im! Nepustíme ich do Jednoty. Tam majú pokrokárov a socialdemokratov, nech sa s tými obližujú. *Jednotár.*

Katolícka Ludová Jednota v Richvade.

Spišsko-richvaldská organizácia Katolíckej Ludovej Jednoty dňa 8. decembra držala svoje siedme zimné zasadnutie, ktoré venované bolo 1600-ročnej pamiatke vyhlásenia slobody krešťanstva. Miestny správca držal prednášku o slávnostnom vífazstve svätého kríža, načo všetci prítomní oduševnene odspievali pápežskú hymnu Pred tým dňom Konštantínske jubileum odbovované bolo v kostole v rámci príležitostnej kázne a slávnostnej sv. omše s Te Deum-om. Z tejto príležitosti ku sv. sviatosťam pristúpilo 63 veriacich. — Od poslednej porady do Kat. Lud. Jednoty vstúpili štyria noví údovia a do spolku Sv. Vojtecha jeden. Missijný kalendár «Posol sv. Gabriela» kúpili si triciatiosmi, tým cieľom, aby podporovali missie medzi pohanmi a Kalendár Sv. Rodiny tiež viacerí. Sotva je už domu, ktorý by bol bez kalendára, ba v nektorých domoch majú až tri rozličné katolícke kalendáre. — Nový obecný úrad a troch výborníkov volili sme 6. novembra. Rychtárom sa stal Sebastian Nedorostek, doterajší podrychtár, podrychtárom Ondrej Michna, burgarom Štefan Smolen a obecným sirotským Jozef Oravetz r. k. učiteľ. Za výborníkov vyvolení sú: Jozef Michna Šimurda, Jozef Nedoroščík, Štefan Čenšček a za náhradného Jozef Merčák. Všetci vyvolení sú neohrozenými ľudákmi a údami Kat. Lud. Jednoty a okrem jedného aj predplatiteľmi nášho milého Krešťana. Daj im Bože hojnej milosti, aby úradovať mohli k čím väčšej Tvojej sláve a k rozkvetu našej obce, žeby za ich úradovania v našej obci panovaly láska krešťanská, striezlivosť, čistota a verejný poriadok! Pevne úfame, že sa nezklameme v novom úrade.

Krešťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Úplné ticho v politike

Po citlivých porážkach, aké Tisza od opozície utrpel v zasadnutiach viedenskej dele-

predseda a vladár z ukradených peňazí draho kúpených mungov v nedostatku inej vážnej práce prijíma včul dedinské deputácie, ktoré na rozkaz fõišpánov slávnostne odovzdávajú mu

Drahý Spasiteľ a najsvätejšia Jeho Matka Panna Maria.

gácie, v politickom živote Uhorska nastalo úplné ticho. Mungovské porady v krajinskej snemovni odročené sú do 12. januára. Mungovski vyslanci majú teda dost času rozmýšľať nad tým, aké panamy majú páchať po Novom roku. Minister-

diplomy čestného mešťanstva. Cez vianočné prázdniny týmto deputáciám dlhé reči drží Tisza a pri tom brýzga na opozíciu a nekďajšiu koalíciu. Ináč v krajinskej politike panuje úplné ticho.

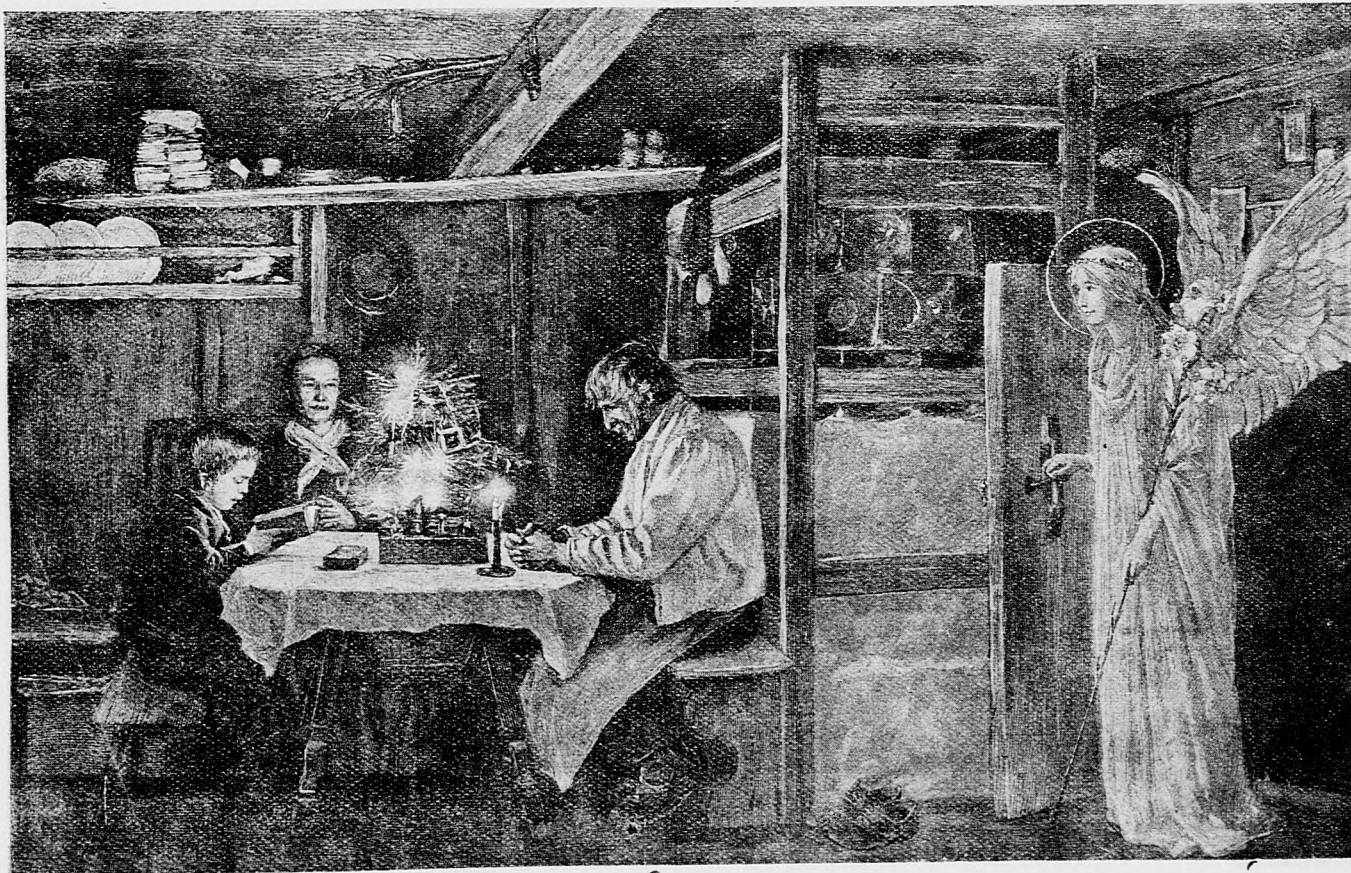

NA VIANOCE.

Vianočné zvony hučia,
Ich hlas je milosť samá!
Šťastný, kto v kruhu svojich
V ten večer sa kochá!
Šťastní ste, čo kol' seba
Svojich milých máte!...
Len vy, vianočné zvony,
Tíško vyzváňajte!

Vianočné zvony hučia,
Ja z domu vzdialený.
Tu som v tie zašlé doby
Svoje pohružený.
Sľa tie dedinské zvony
Tiež taký hlas máte...
Len vy vianočné zvony,
Tíško vyzváňajte!

Vianočné zvony hučia...
Sme v slávnej hodine.
Mojich milých tam vidím
V malinkej dedine...
Čujem vianočné piesne,
Oh, len ich spievajte...
A vy, vianočné zvony
Tíško vyzváňajte!...

Štedrý večer.

B E S E D N I C A.

Štedrý večer dvoch sirôt.

Od N. Vollaý st.

Štedrý večer. Noc už ustíela si sňahové podušky. Úticha malá pohorská dedinka. Všetci jej obyvatelia jako malí vtáčkovia v lete do svojich hniezd s rôznymi myšlienkami, sny a túžbami utúlili sa do vyčistených izbičiek, ktorých obloky svieťa do tichého, nasnaženého okolia, podobajúc sa ligotavým hviezdíčkam, rozsiatym tam na vysokej oblohe nebeskej.

Pod chudobným kostolíčkom stojí malý, chatrný domec. Zo všetkých komínov vystupujú kotúče dymu, vo všetkých domoch práska to v pecách i vo sporáku, všade sa varí, peče, smaží; lež chudobný, chatrný domec, keď je smutný z vonku, z dnu je ešte smutnejší. Oheň tam nepráští, niet ani len tej suchej haluziny, nuž a kde niet ani len toho, tam nebýva ani čo variť a smažiť.

Na vyheganom stole položený je črep z misky s roztopeným lojom, z ktorého prská masťou napájaný knot a na červeno osvetľuje chladnú chyžu. Z tmavého kútka ozývajú sa vzdychy a fňukanie. Jako dve vtáčatka túlia sa tam k sebe dve detičky, zakrútené do riedkych šatočiek.

— Marienka, neplač už, však nás Pán Boh neopustí. Keď som sa dnes modlil na zasnaženom hrobe otecka a mamičky, bolo mi tak voľno pri srdiečku, a dajaký hlas mi šepkal: Len buďte hodné detičky, vždy a všade, a Pán Boh, ktorý vtáčka živí a červikom dáva potravu, neopustí vás.

— Ale veď sme hodné, poriadne, Jozefko — povie Marienka so vzdychom, trasúc sa zimou.

— Len sa už uspokoj, však povedali strýčko a tetka, až sa v noci navrátia, že nám tiež niečo prinesú...

— Počúvaj, Jozefko, nedávno babička Kubalových keď som išla zo školy, ma pristavily a dívajú sa mi do očí, pokyvovaly hlavou a zdá sa mi, že sa im slza ligotala v očiach, keď povedaly: Chudátka deti. Jako sa máte? Či vám váš opatrovník dáva jedávať, či netrpíte zimu, či máte čo na nohy a dajaké teplé šatočky? Nuž povedala som im, že však nám niekedy niečo dajú niekedy ale, keď celý deň neni sú doma, vravela som, že sa i dosť nahladujeme a že neviem, jako by neraz s nami bolo, keby sa nad nami nesmilovaly susedy. Potom ma babička pohladily, upomenuly, aby sme boly poriadné a zdá sa mi, že plakaly, bo chytró odvrátily hlavu dávajúc mi s Bohom.

— Aj ja som počul, že náš strýčko a tetička nie sú našimi pribuznými — podotknul Jozko — veď vieš, že v obci každého nazývame strýčkom a tetičkou a často si myslím, že od toho času, čo sa k nám preniesli bývať, všade im zavádzame a nič im neurobíme po chuti a predsa viem dobre, že tento domec bol

našich rodičov a ani teraz nemôže prislúchať našim opatrovníkom.

— Nehovorme už o tom — začala Marienka, vyzeralo by to jako ohovárka a to je nie pekne. Snáď majú s nami predsa dobrý úmysel.

— Jozko pokrčil ramenami a rád by bol ešte dačo povedal, ale uznal, že Marienka má pravdu a mlčal.

— Jozefko, v lani bolo lepšie, pravda? Tam na stole pripravily nám mamička vianočný stromček, chudobný síce, ale snáď ani najbohatšie deti nemaly z darčiekov takú radosť, jako my z ovocia, ktoré po ňom bolo rozvešané a z papučiek pod ním.

— A hen v tom kútku postavily nám otecko jasličky a dnes rok večer zažali pred nimi malé voskové sviečky: to bolo krásne. Pamatáš sa?

— Počuj, Jozefko, keď teraz ničoho nemáme, aspoň by som rada videla stromček iných šťastnejších detí; obloky sú nízko a niekde, predsa ho uvidime — povedala Marienka.

— Veru by som sa aj ja rád poďívať, ale vonku je zima.

— Nech je, pobežíme a zahrejeme sa — dodávala chuti Marienka. — Za chvíľu sa vrátíme, strýčko a tetička itak až neskoro prídu domov v noci.

Vyskočily z kútka, zhasily svetlo a už boly vonku. Na tom rade domov najviac bol osvetlený dom zámožného gazdu Kubalu. Deti za chvíľku boly pod nezastretými oblokmi. Bože, jaká tam krása, kolko tam radosti! Veľký stromok samá sviečička, po všetkých konárikoch samé retiazky z pozláteného papiera a kolko pod ním rozličných darov! Jančo tam má koňa a novú koženú kapsu na knihy. Katuška knihy s obrázkami a lancúšek na hrdlo s obrázkom Panny Marie Matky Jezuliatka. Naše sirotky dívaly sa, jak veselo poskakujú do kola šťastné deti Kubalových, v tej teplej osvetlenej izbe, a pri srdiečkach bolo im tam jakosi smutno, do plaču, keď videly to cudzie, veľké šťastie a cítily tú svoju opustenosť, samotu a biedu.

Natolko boly zaujaté tým stromčekom a tou záruou, že ani naspozorovaly, ako pred bránu vysiel najstarší syn gazdu a vidiac cudzie deti, jako všetečne dívajú sa do oblokov. zkríknul:

— Čo tam robíte?

Deti chcely sa dať do úteku, ale nafakané nemohly ani z miesta.

V tom ozvalo sa aj zo dvora:

— Kto je to tam? Čo sa robí?

Bol to gazda Kubala, ktorý práve vysiel z maštale od kravičiek, nosiac postruheň, orechové jadrá a jablká aby i tie účastné boly štedrého večera.

Vysiel tiež pred bránu.

Deti skrčily sa do tmy pod oblokami a pustily sa do plaču.

— Čie ste? — pýtal sa gazda Kubala.

— Sme deti po nebohom Mulárovi — dodal si zmužilosti Jozko, citiac, že bolo predsa neslušnosť dívať sa do obloka a že zasluhujú pre to pokáranie.

— Aha, to si ty Jožko, so sestrou Marienkou?

— Áno — rečie Marienka, ktorú po nežných a srdečných slovách Kubalu opustila zaraz všetka bojzatosť a rozprávala:

— Bolo nám doma smutno, bo sme tam v nezakúrenej chýžke samotné a o hlade sedely a keď sme nemaly ani stromčeka ako v lani, chcely sme sa aspoň podívať na cudziu. aby sme vedely, že je štedrý večer.

Jednoduché tieto slová neobyčajne dojaly Kubalu a keby nebol stál vo tme, boly by siroty videly, jako mu slzy tiekly po licach.

— Veď sme si o vás už rozprávali. Naša babička obrátila na vás reč; poďte ďalej detičky.

A chytiač obe za ruky, viedol ich do izby.

Deti stály jako očarované, nevedely, majú-li sa skôr dívať na krásny stromček alebo na plný pokrytý stôl so štedrovečernými jedlami, či na tú babičku, ktorá sedela tam pod teplými kachlami a blaženo hladela na nich a usmievala sa na svojho zafa. gazdu Kubalu.

Zaraz tu bol Jančo a Katka, aby sa pochválily so svojimi dárkami a naše deti za chvíľu staly sa smeľšími a odpovedaly na všetky otázky. Vyprávaly o všetkých útrapách, jaké musely zakúšať od svojich opatrovníkov. Keď im zomreli otecko, bolo doma zle, ale mamička predsa len biedu zahánaly jako mohly, keď ale aj tú im na cintorin odniesli, aby ich uložili vedľa otecka, prísťahovala sa k nim veľká bieda s nudzou a hladom.

Kubala sa zamyslel, potom pristúpil ku svojej milovej manželke a dosť dlho s ňou po tichu rozprával. Kubalka počúvajúc, žiarila radosťou a potom oba prlkročili ku dobrej babičke, ktorá už predtým súcitne rozprávala o tých opustených sirotách.

— Však nám to Pán Boh ináč vynahradí — povedal trochu hlasnejšie Kubala.

— Či sa vám u nás líbi, detičky? — obrátil sa gazda Kubala k sirotám.

— A jako! — povedaly obe deti naraz.

— Všetky deti sa dnes radujú, len vám, chudiatka, nemalo sa z tej radosti ničoho dostať. Šťastná náhoda ale privedla vás pod naše obloky a tak i vy dostanete svoje dárky. Ostanete u nás. Budte len tak hodné, poriadné, jako ste posial boly a Boh dá, že najdete vo mne starostlivého otea a v mojej manželke dobrú mamičku.

Deti boly jako vo snách. Chcely sa smiať, ale plač, plač radosti vybušil z ich srdečiek a očičiek a bozkávajúce ruky svojich dobrodincov, ktorých im Pán Boh soslal máčaly ich slzami blaženosti, slzami veľkej povďačnosti.

— No už neplačte a poďte s nami k večeri — povedala Kubalka. — Po večeri odkážeme do vašeho domu vašim opatrovníkom, aby vás nečakali, bo že sa my chceme o vás starať.

Bolo po večeri. Nad Kubalovým domom toho večera anjel rozprestrel žehnajúcu ruku. A Jozefko mod-

liac sa s Marienkou pred spánkom v novom svojom príbytku, spomenul si hlas mamičky, ktorý mu dnes na cintorine šepkal: «Boh vás detičky neopusti!»

A keď zvuky trúby pastierskej niesly sa okolím zvestujúc pamiatku narodenia Jezuliatka, všetkým pod strechou Kubaly bolo tak volno blaženo, jako len dobrým ľudom býva.

A babička končiac svoju modlitbu, šeptala vrúčne: **Sláva na výsostach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle!**

Vianočné zvyky ľudu.

Na Dolniakoch v Svätvečer zo všetkých štyroch kútov izby posmetajú smeti na prostriedok izby. Tie smeti dievča vynesie pred bránu, stane si na ne, načúva a z ktorej strany najprv počuje psa zaštekaf, v tú stranu sa vydá.

Na Horniakoch v Svätvečer rozdávaajú hriato. Dievča na vydaj prvý pohárik hriateho nevypije, ale sa umyje s nim. Verí, že sa tak iste síde so svojim očakávaným milencom.

V Torne, keď dievča ide z polnočnej omše. dlanou vezme si do úst svätenú vodu, ktorú zanesie domov, tam na čriepku zarobí s ňou na cestu a položí si to pod hlavu. Ak ju vo sne voľakto zobudí, aby zamiesila, tak ten, ktorý ju zobudí, bude jej mužom. Keď si sadajú večer za stôl, deva sa o to usiluje, aby najstaršiemu človeku strhla s vidličky prvý makový opekanec. S týmto potom vybehne do pítvora, kľúčovou dierkou nakukne do izby a pri stole vidí svojho budúceho

V stolici šopronskej hovoria, aby sa človek v Svätvečer neoprel ľakfom o stôl, bo cez celý rok bude mať veľa vredov, Na Ipoľskej doline z každého jedla odložia kúsok. To sú takzvané vianočné omrvinz. Veľmi vraj osožia proti lámke na kadenie, zvláste ale sú výtečným liekom pre statok.

Niekde vo vianočný večer každý člen rodiny zjiejeden orech. Prázdnu škrupinu naplnia vodou. Či voda do rána vyschne, ten v tom roku zomre, Keď na prah volaktorého domu položíme metlu a tá od jedenástej hodiny pred polnocou do jednej po polnoci tam ostane, tak v tom dome voľakto zomre. Kto sa narodí na vianoce, ten vraj bude žiť za triatridsať rokov, ako pán Kristus.

Jestli je orech, ktorý prvý rozdrvíme, suchý, tak budeme mať suchý, ak je ale jadro orecha čerstvé, zdravé, tak budeme mať požehnaný rok.

V satmárskej hovoria, že ak je na vianočnú sobotu pekné počasie, tak v noci treba obzreť lichvu, že na ktorom boku leží. Ak na ľavom: bude tuhá zima, ak na pravom, tak zima bude ľavná. Ak v druhý sviatok vianočnú slnce zasvieti na stromy, tak v tom roku veľmi zarodia.

Niekde veria aj to, že ak na vianoce nepadá sneh, tak bude zlé leto. Jestli na Viar se ovocné stromy

potrasíme, môžeme čakať veľa ovocia. V stolici biharskej v Svätvečer korene stromov polejú tou vodou, v ktorej sa varily opekance.

Pred Vianocami pod obrus na stole položia niekde cesnak a omrvinky z chleba a to tam nechajú cez celé sviatky. Po sviatkoch zaviažu to do handričky a zavesia to na hradu, aby hydine nikto nemohol počariť. Ak vo Svätvečer neni hviezd na nebi, tak sa hydina zle bude liahuť.

V Svätvečer pastier do jednej nádoby dá soľ, ovos a rozličné trávy. Nádobu položí pod stôl a štyri nohy stola sviaže refazou. Tak mu stádo celý rok ostane spolu.

V Mičinej (st. zvol.) vraj pod stôl nakladú rozličné gazdovské nástroje: refaz, motyku, čerieslo, lemeš, ryl, kosu atď. Inde zase do stolového priečinku vložia osličku, ktorú na Nový rok vezmú odtiaľ. Touto osličkou treba natierať vemeno kravy, ak by jej zapuchlo a od toho vraj odpuchne.

V Novohrade pastieri chodia z domu do domu s brezovými prútami. Gazda si vyťahne prút, pošibe nim pastiera, ktorý pri tom skáče, aby aj statok cez celý rok bol tak rezký. Za toto pastieri dostanú dary: slaninu, koláče, no a — pálenku. Tým prútom gazda na poludnie vyšibe aj svoj statok, aby vraj bol čerstvejším cez rok. Tieto prúty sú i na to dobré, aby nimi vyhánali statok pred pastierov. Prúty sú opreté v jednom kúte izby a nimi bijú aj zlé dietky, aj statok — vyjmú psov.

Inde zase v Svätvečer veľký klát položia na oheň aby celú noc horel. Ráno tento popol treba poshrňať treba ho rozsiať po kapustnisku a v ten rok kapustu hmyz nebude kaziť. Kolkoraz kôň na Vianoce zarebee, toľko zrníek dá tá pšenica, ktorú ten kôň bude brániť. Na niektorých vidiekoch od Svätvečera za trinásť dní neslobodno priať, bo kto by priadol, tomu by sa vraj krývily prsty a len na splň mesiaca by sa mu vyrovnaly.

Niekde smeti na Vianoce nevynesú von z domu, bo s tým by šťastie vymietli od seba.

Na okolí Kóváru domáci gazda na toľko kusov rozkrojí jedno jablko, z kolkých členov pozostáva jeho rodina. Každému dá jeden kusok, aby celý rok spoludržali. — Tieto poverčivé zvyky ale netreba nasledovať

CHYRNIK.

Všetkým cteným dopisovateľom, čitateľom čitateľkám a rozširovateľom Kresťana prajeme ve-sele sviatky a hojného požehnania Božského.

Jeho veličenstvo kráľ budapešťanským chudobným z príležitosti vianočných sviatkov zo svojej súkromnej pokladnice daroval 12.000 korún na palivo. Uhlie a drevo okresné predstavenstvá rozdelia medzi chudobných.

Kardinál Rampolla zomrel. Kardinál Marian Rampolla ktorý bol najvážnejším členom kardinálskeho sboru, protikandidátom terajšieho pápeža Piusa X. a ktorý by i bol býval zvolený za pápeža, keby jeho veličenstvo náš kráľ proti jeho vyvoleniu cestou lvovského knieža-arcibiskupa kardinála Puzymu nebol oznámil veto, v noci zo 16. na 17. decembra o 1. hodine v 70. roku veku svojho náhle zomrel. Kardinál Rampolla svojho času bol pápežským nunciom na panovníckych dvoroch a od roku 1878. bol pápežským štátnym sekretárom pri pápežovi Leovi XIII. až do tohto smrti. Jako pápežský štátny sekretár vyvíňoval veľkú diplomatickú činnosť a veľmi sympatizoval s rusko-francúzskou aliancou, čo mu potom zahatilo cestu na pápežský trón. Kard. Rampolla pred niekoľkými dňami prechladol a jeho stav sa odtedy vždy zhoršoval, ale on i napriek tomu končil svoje povinnosti. 16. decembra však nevstal z postele, načo zavolali lekára, ktorý nemocnému odporučal úplný pokoj a teplú izbu. Večer okolo 10. hodiny komorník nemocného, ktorý sdržoval sa v predsieni kardinálovej spalne, zo spalne počul tuhé chrčanie. Vnišiel ku svojmu pánovi, ktorý však vtedy už nevedel hovoriť. Zavolali kardinálovho tajomníka Roebina, ktorý nemocného opatril sviatosťou zomierajúcich, ale kým zavolaný lekár prišiel, kardinál Rampolla zomrel. Mrtvolu zosnulého vo veľkej dvorane paloty Via della Sacrestia položili do truhly, ktorú strážili klerici vatikánskeho seminára a collegiuma Capranica. 17. decembra viacerí vyslovili vo Vatikáne svoju sústrasť, medzi nimi vatikánsky veľvyslanec našej monarchie knieža Schönburg-Hartenstein. Pohrab bol 19. decembra popoludní. Mrtvolu previezli do chrámu sv. Petra.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Najdôstojnejší pán knieža-primas arcibiskup ostrihomský, skutočný vnútorný tajný radca dr. Ján Csernoch cez vianočné sviatky sdržuje sa v Ostrihome.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v XII. obežníku svojom cirkevnom uverejňuje soznam milodarov na území košického biskupstva sossbieraných pre svätého otca, strážcov sv. hrobu v Jeruzaleme, missie afrikánske a ku iným dobročinným cieľom. Všetky tieto milodary odoslané boly na patričné miesta. Osvietený pán biskup konečne vrele odporuča podporovanie veľmi osožného spolku Františka Regis. Mariánska Kongregácia žiačiek kláštora Uršulínok 14. a 15. decembra usporiadala pekné slávnosti na ktorých prítomný bol i osvietený pán biskup. Ludvik Konrády, novovymenovaný kanonik košický inštalovaný bol 13. decembra. Inštaláciu slávnostne previedol košický kanonik Karol Belky. Iniciatívou osvieteného pána biskupa od 17. do 23. decembra protialkoholické prednášky s názor-nými obrazmi vydržiavané boly v prvom rade pre školskú mládež a raz aj pre dospelých. Milodary dali: Julius Endre r. katolícky organista-učiteľ zo Szerenes na tunajšie alumneum 50 kor.; na domoveň sv. Jozefa

opustených detí baronka Jozefa Schell 20, pani Gézova Klebersberg, Štefánia Žiska, Margareta Jaczko, Emma Höffler po 4, istý bezmenný 20 a Rudolf Kerekes farár z Homouny 10 k.; na chlieb chudobných sv. Antona istý bezmenný 10 kor. a spolku katolíckych gazdiniek barónka Schell jednu fúru dreva. Viaceré horlivé duše v Košiciach, pre kostol obce Szilvásapáti sossbieraly 1650 korún, z ktorého obnosu zaopatřily zvon a iné predmety zariadenia.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Stoličný výbor 22. novembra vydržoval riadne zimné zasadnutie, v ktorom uzavreli vybudovanie honvédskej kasárne a novej mestskej nemocnice. Žiačky kláštora anglických mnišiek v spojení s obecenstvom 8. decembra usporiadaly peknú slávnosť na počtu katechetu Henrika Andruscsakevics radcu biskupskej sv. stolice, znakom povďačnosti za jeho 30-ročné blahonosné účinkovanie v spomenutom ústave. Správa domovne slepých prosbou obracia sa k obecenstvu cieľom vydatného podporovania tohoto ústavu. Polica minule zhabala 70 vriec umelého hnojiva, bo vysvitlo, že to bol zcela bezcenný popol. — *Péchujsalu*: Eduard Soltész farár a všestranne známy horlivý ľudomil, skrže osvieteného pána biskupa vymenovaný je za školského vicedekana. — *Szinye*: Od 2 januára do 2. februára zariadený tu bude naukobeň pletenia košov a rôzneho pleteného tovaru.

Chyry zo Spiša. V záležitosti tribšskej, kubachskej, biacovskej a gelnicko-vidieckej volhy stoličných výborníkov nariadené je vyšetrovanie; fridmanskú, štvrtskú, gelnickú a torišskú volbu stoličných výborníkov ale zničili — Novovesská r. k. občianska dievčenská škola a s ňou spojený ženský odborný naukobeň 7. decembra sriadily pekne vydarené predstavenia. Žiačky sa vyznačily.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Päťkostolský kanonik Štefan Szeifritz diecezanskému kňazskému penzijnému fondu daroval 250.000 korún. Päťkostolský biskup gróf Julius Zichy 26 kultúrnym a dobročinným spolkom svojej dieceze z príležitosti vienočných sviatkov daroval 4200 korún. — Jágerský arcibiskup Ludvík Szmrecsányi prešovskému ústavu slepých daroval 4000 korún.

Bohatá korisť. Na panstve grófa Ludvíka Károlyiho v Tótmegyeri (st. nitrianska) od 24. do 29. nov. odbyvali sa obvyklé poľovky na zajacov. Za týchto 6 dní zastrelili 11.000 zajacov a 6300 jarabie. Spoločnosť pozostávala z 9 členov. Tá istá spoločnosť 13. decembra zastrelila 6000 bažantov.

Hrúzyplné nešťastie na železnici. 15. decembra na úsvite jadon robotnícky vlak viezol nemeckých robotníkov z Krakova do Tarnova. V jednom vozni vlaku následkom nepozornosti jedného robotníka vybuchla fľaša benzínu a vozeň sa zapálil. Vlak naskutku zastavili a robotníci vyskočili z vozňa na susedné koľajnice. Práve v tom okamžaní uháňal tadiaľ krakovský rýchlik a zadlával robotníkov, ktorí boli vyskočili na koľajnice. Keď rýchlik odbehol, na dráhe ležalo 8 mrtvých a viac

Človek nežije

z toho, čo zjije, ale z toho, čo strávi. Toto je starou pravdou. Ale tiež podobne pravdou je, že viac ľudí umiera následkom jedla, ako následkom hladu. Čo nemôžeme stráviť, to obťažuje žalúdok, naše črevá a toto obťaženie spôsobuje mnohé choroby a boľasti v žalúdku a v črevách; následkom neriadneho obehu krvi trpí často srdce, dostavujú sa ťažoby, nadutie, rihanie, dráždenie k vracaniu, záha, horúčka, nervoznosť atď. Týmto neuhom môžeme snadno predísť tým, keď užívame Fellerove prečisťujúce «Elsa-pilulky». Tieto povzbudzujú chuť k jedlu, podporujú trávenie, zmiernujú kŕče, riadia stolicu, čistia krv a ochraňujú zažívacie ústroje pred každým porušením. Užívali sme ich proti tvrdej stolici a zmenšenej činnosti čriev, ako aj pri neprijemnej tučnote a presvedčili sme sa, že neúčinkujú škodlivo. 6 škatuliek za 4 kor., alebo 12 škatuliek za 7 kor. 60 halierov zasiela franko lekárnik E. V. Feller v Stubici, Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stol.). Z vlastnej skúsenosti odporúčame aj Fellerov boľasti tisící «Elsa-Fluid» čo osvedčený domáci prostriedok proti lámke, hosteu a neuralgii v hlave, v tvári, v celom tele, ďalej proti zachrípnutiu, boleniu hrdla a v prsách, proti následkom prievanu a nasytntia, tiež k dosaženiu zdravého spánku, pevných svalov, silných nervov a vôbec k udržaniu zdravia. 12 malých alebo 6 dvojitéch alebo 2 špeciálne sklenice franko za 5 korún, 36 malých alebo 18 dvojitéch alebo 6 špeciálnych sklenie franko za 12 kor. 40 halierov. Chráňme sa napodobením a objednávejme všetky pravé výrobky u lekárnika E. V. Fellera v Stubici, Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica.)

Bôl',

ktorý nám kurie oko zapríčiňuje a každý krok urobí mukou snadno sa môže zahnať tým, keď kurie oko odstránime. Lež nie nožom, lebo to by mohlo ľahko spôsobiť otrávenie krvi, ale snadne a rýchle s Fellerovou náplastou na kurie oči. Stojí len 1.— a je tisíce listonošmi, žandarmi a turistmi, ako najlepšia odporúčaná. Bolenia hlavy a migrána nás netrápi, keď upotrebíme Fellerov migránový kolíček, ktorý utišuje bolesti, chladí a účinkuje blahodarne. Stojí len 80 halierov. Na oči odporúčame, a síce proti boleniu očí a meneniu pred očima, posilujúcu, zapálenie nedopúšťajúcu a bolesti tisící očnú vôdku, ktorá stojí K 1.— Pravá len od lekárnika E. V. Fellera Stubica Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica.)

ťažko ranených. Vyšetovanie ustálilo, že rýchlik uháňal rýchlosťou 100 kilometrov za hodinu, rušňovodič rýchlika i spozoroval nebezpečie, hamoval, ale pri záratnej rýchlosti sa mu nepodarilo zastaviť rýchlik.

«Nastáva koniec sveta!» vykrikla liška, keď spadla do potoka a sa už topila. Tak sa vedie aj nám. Keď bolesťami trápení doma sedíme a od lámký ani údy pohybovať nemôžeme myslíme, že je už blízko koniec všetkého. Ale hľa i jedna milá suseda nám prinesie skleničku Fellerovho bolesti tíšiacoho Elsa-Fluidu a bolesti zmiznu, ako by ich niekto odfukol. Skočíme vezmúc klobúk a palicu ponahláme sa von do Božej prírody. Predsa ešte najprv si poznačíme adresu, aby sme si tiež mohli objednať Fellerov Elsa-Fluid (12 skleníc za 5 kor. franko) Adresa znie: E. V. Feller, lekárnik v Stubiici Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica).

Z Ružomberka.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráčne prosím uverejniť tento dopis v našom milom «Kresfane».

Naša decembrová schôdzka bola jasným dôkazom veľkého rozširovania sa Katolickej Ludovej Jednoty v našom meste. Dvoranu Kat. Kruhu, kde svoje porady mesačne vydržiavame, bola celkom zaplnená. Úvodný článok v Kalendáre Jednoty na rok 1914, ktorý napísal najdôstojnejší pan knieža primas, získal nám mnoho priateľov a konečne už uveria všetci, že Jednota není politická strana, lež sdrúženie katolíkov, aby proti zásadám ateistickým čím vydatnej bojoval a svoje t. j. Kristove zásady čím zmužilej brániť mohli. Po porade zapísali sme mnoho nových údov.

Predseda Jednoty dp. Ján *Ferencsik* najsamprv oznámil údom, že ústredné predsedníctvo za pravotára Jednoty v Ružomberku vymenovalo dr. Štefaaa *Mandik* ktorý sa údom predstavil a v svojej krásnej reči objavil nám svoje pevné kat. presvedčenie a spolu nás povzbudzoval, aby sme v kat. boji v Ružomberku ruka v ruke pokračovali. Potom vp. Ferdínand *Machay* držal

prednášku o tom, jako sa majú zariadiť domáce slávnosti, aby slúžily i k obveseleniu, i k výchove občerstva. Za tým pán Fr. *Unger* prednášal — a veľmi dobre — o trávení. Na konci predseda dp. Ján *Ferencsik* ku prítomným povedal tieto vážne slová: «Prišiel...»

Mešťan.

ANEKDOTY.

Kto je ľahkomyselný.

— Ale Misko, ako len môžeš narobiť toľké dlžoby? Predsa si ty len ľahkomyselný človek!

— Ja nie som ľahkomyselný človek, ale tí, ktorí mi požičávajú.

Čo sa jej nepáči.

— Slečinka, teda sa vám nepáči to, čo som vám povedal?

— To, čo hovoríte, by sa mi ešte ta páčilo, ale nepáči sa mi ten, ktorý mi to hovorí.

Príčina.

— Kellner, vaše víno je od istého času veľmi mutné. Prečo je to?

— Pokazený máme vodovod.

Tažký kríž.

Utrápený manžel žaloval sa pánu farárovi:

— Ja to s ňou už nevydržím, bo celý deň hreší a nadáva; to je hrozný kríž!

— Syn môj, nes ho trpezlivo! — tešil ho pán farár.

— Čože? Mám ho ešte i nosiť? Môj kríž váži skoro dva centy!

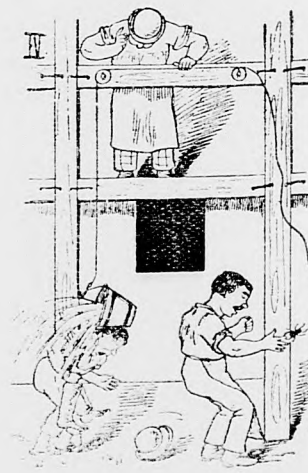
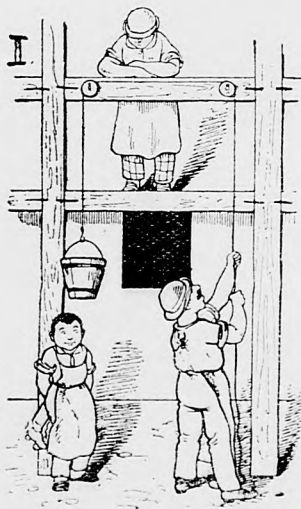
Túžba.

Slúžka žalovala sa pánovi na paňu:

— Ja to u panej už nemôžem vydržať; ešte dnes jej vypoviem!

— Ach — vzdychol si pán — keby som jej i ja mohol vypovedať!

Kto druhému jamu kope ...

Spisy redakciou odporúčané.

Blížia sa najradostnejšie sviatky: Božie narodenie. Budeme zase klačať okolo jasličiek, budeme sa dívať na novonarodené Jezuliatko na Spasiteľa sveta, na Spasiteľa všetkých národov. Dnes už 1913. rok uplyne čo sa Spasiteľ náš narodil a ešte nevie o Spasiteľovi dve tretiny ľudstva na celom svete celkom nič. Celé miliardy (1000 millionov) nesmrteľných duší žije v tme pohanstva. Pomôžte im modlitbou a podporovaním diela missijného.

Z lásky ku miliardom nesmrteľných duší pohan-ských, kupujte kalendár, ktorý vrele odporúča osv. pán biskup košický a menuje sa: «Posol sv. Gabriela», stojí on 80 halierov a za to este 6 sv. omši za všetkých

vždy slúžime. Objednávať ho treba v Missijnom klástore Sv. Gabriela v Mödlingu: Missionhaus St. Gabriel Mödling bei Wien.

Odkazy redakcie.

J. S. P. Veselé sviatky! — F. K. R. List doručený bol po zakončení čísla. Z príležitosti sviatkov udeľ Vám Boh hojného požehnania. — J. O. Č. Predplatok v poriadku.

Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštana!»

„FLAUTA“ Akordeon k fúkaniu,

na ktorom bez predbežného učenia ktokoľvek pečne môže hrať. No. 36/10 z dreva, s papierovým obťahom, s 10 niklovými klápnami a s niklovou klaviatúrou. 28 1/2 cmetra dĺžky, s úpravou K 3-20.

Tri kusy K 8-50.
37 1/2 so spievadom bassy 34 cm. dlhá K 3.80.

Spošovou dobierkou alebo pri tvorprednom doposlaní ohnusu rozposiela vývozný dom hudobných nástrojov

Hanns Konrad,
c. a k. dvorný zásielca
BRÜX, číslo 5195.

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť každému posielá sa zdarma a franko.

Vystraha

Moju firmu netreba zmeniť s iným podobného mena obchodom, pretože môj hlavný obchod a môjho tovaru **UHORSKO** sklady pre nachodia sa vylúčne pod firmou **budapeštanskej osady**; veľkého továrneho domu Hanns Konrad Budapešt. 280. Rakóczi-ut 8. N. A. na I. poschodí. Každého druhu objednávania a dopisovanie od teraz upravíť treba na adresu **Hanns Konrad budapeštanská osada**, zkadial bežom 24 hodín vybavené bude každé objednávanie. Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma. 13

Oznamy prijíma
administracia

„Kreštan“

BUDAPEST
Szentkirályi-utca 28.

500 000 párov
komisných
topánok

pár za
Kr. 8

Ktože ostaly mi pre opozdené lífrovanie a hodia sa ku najťažším strapaciam, preto som sa odhodlil predávať ich za cenu vyháto enia po 8 korunách. Tieto topánky sú z nejovej surovej kože s pevnými klincami vybitými podšivami, na opatkoch s popkóvkami a s pevným remienkom. Hodia a odporúča sa zvlášte pre obyvateľov vysokých vrchov a o Alpoj. Pri objednaní dostatočne je udať číslo veľkosti alebo nohu odmerať centimetrom zámena ovaru je povolená S poštovou dobierkou rozposiela kreštan-ský, uhorský vývozný dom obuvy **Franc Humann**, Stredíšte vo Viedni, II. Alvingasse 3-20, u. c. k. obchodného súdu protokolovana firma. Odpredavateľa 12 párov dostanú za 90 korún.

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis,

Zdarma

a franko dostane, kto chce, môj hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami hodín, tovaru zo striebra a zlata, z kože, z ocele, hudobných nástrojov, v domácnosti potrebných článkov, n. čenia pre fajčiarov, zbrane, toaletty atď. c. a k. dvorný zásielca

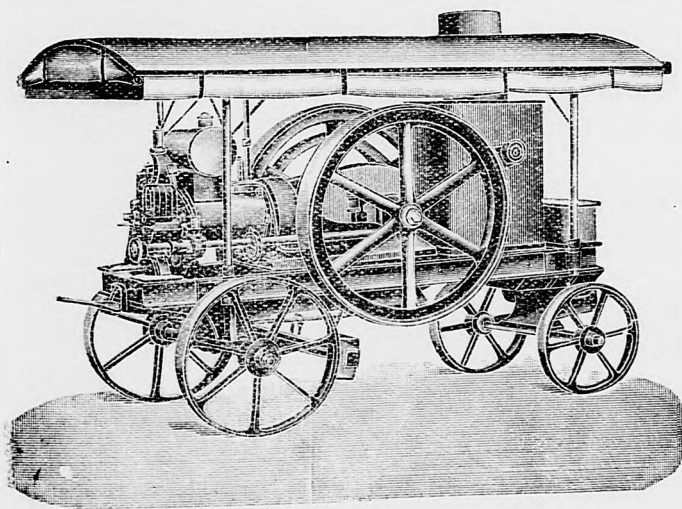
Hanns Ko rad vývozný dom Brüx, č. 5260. (Čechy).
Nikl. vačk. hodinky K 3-90
Strieborné hodinky „ 8-40
S niklovým strojom „ 2-90
Pendlové hodiny „ 9-—
Hodiny s kukučkou „ 8-50
Harmoniky „ „ 5-—
Husle „ „ 5-80
Revolver „ „ 6-80
Zasielkó s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlaní peňaz. Riziko vytvosené. Zamena povolená alebo navr. f. obnom.

Zbraň každého druhu

Jednej cievy
Lankaster zbraň
od 20 kor. Duplo-
vanej cievy Lan-
kaster zbraň od
30 kor. Hammer-
les zbraň od 70
kor. Flobert od
8 kor. Revolver
od 5 kor. Pištoľa
od 1 kor. Opravy
lacno.

Obrazkový cenník zdarma a
F. Dusek dielňa zbrane
Opocná číslo 2073.
na štátnej železnici (Čechy).

Stroje pre hospodárstvo
parné, benzínové, motory, pluhy, sejačky,
mlátačky, fukáry atď. dodá vám najlepšie
a najdokonalejšie za miernu cenu, našská
kresťanská firma:

F. Haša
továreň strojov hospodárskych k. sp.
Trnava (Nagyszombat)

